

A kifáradás ellen

Azt írja Koltai Tamás a Népszabadság augusztus 29-i számában a hazai szabadtéri színházak nyári műsorának összegező értékelésében, hogy „Szege-den a kifáradás jelei mutatkoznak”, „Szedeg ön-magát ismétli”. Nem érte-tek ugyan egyet minden megállapításával, így pl. azzal, hogy a Tragédia — akár a Hány és az Erkel-operák — „lefájtzott mű-vek”. Sőt: úgy vélem, az lenne jó, ha a szabadtéri játékok a hazai színházak hallgatóságos beleegyezésé-vel megszereznek a Tra-gédia előadásának mintegy a monopóliumát. Madách remekét csak itt lehessen látni évente — új meg új rendezésben, Proteusként megújítható arcullattal —, s a jegyhez mellékeljük olesó, tömegkiadásban, zsebbe férő alakban a Tragédia szövegét a látogató nyelv szerint magyar, szerbhorvát, szlovák, német, orosz, angol, francia, valamint eszperantó nyelven. A Tragé-díának kitűnő fordításai vannak e nyelveken, a ka-ló propagandával ezek évről évre új közönséget vonzhatnak városunkba.

Nem vitatnám azonban Koltai Tamás további ész-revetését: „Itt új invenció-ra van szükség: a Dóm té-ri előadásra alkalmas da-rabokra (ha vannak ilye-nek), és valóban nemzet-közi színvonalú zenés pro-dukciókra. Szege-den nép-színházat kell csinálni, sok leleménnyel”.

Sokszor hajtogatott ál-láspontomat ismételném meg: az új invenció, amelyre szükség van, a régi: Balázs Béláé. Azt kellene immár annyi tanu-lás után komolyan venni, s hozzálátni meg-valósításához. A szomszéd népek kultúrájában szé-jelnezní, ott kereskedni mind előadások, mind a közönség végett. A jól be-vált orosz, ukrán balet mellett szerb, horvát, ro-mán, bolgár, szlovák, cseh együtteseket meghívni, elő-szór csak egyet, aztán kettőt-hármat, s évente többet. Operaegyüttest is, lehetőleg nemzeti operái-ka, népiegyütteseket is egy-egy estet betöltő táncjátékaikkal, népi já-tékokkal. S úgy, ahogyan Balázs Béla javasolta: minden kiegészítő műsort

Miért is kell a házgár?

„Alvóváros”, lakótelep

Házi-gyár-ból eredő paneles építkezéseiről nemigen lehet beszélni anélkül, hogy ne kerüljön szóba a lakótelep. Azért nem, mert házi-gyári lakásokat szűk telkeken, foghíjakon építeni nem gazdaságos, csak jól elő-készített, előre közművesített, nagy területeken, ahol olyan szigorú munkaszervezés valósítható meg, hogy a há-zsi-gyár által ontott panelekből akár több évig is lehet foly-matosan építkezni. Tehát lakótelep-szerűen.

Igen ám, de a lakótelepi építkezést manapság igen sokan támadják. Akárcsak a házi-gyári házakra, azt mond-ják rá, hogy unalmas, si-vár, holott a városi ember városi környezetre vágyik.

Azt hiszem, ebben is va-lami tévedésnek lehetünk áldozatai. Idézem Kósa Zoltán A XX század építé-szete című könyvéből: „A háború utáni időben min-d inkább tudatosabb vált, hogy az építészeti egyéniség kul-tusza ma már alig fér meg azokkal a szociális felada-tokkal, melyeket... a gyors-an növekvő lakosság szerin-tre szükséges lakások előte-remtésével az egyes álla-moknak meg kell oldaniok. Kialakult a „háttérépítészeti” fogalma, vagyis igyekeznünk kell lakótelepeinket, város-régióinkat lehetőleg gyorsan megépíthető, előre gyártott szerkezetekből álló egységei-ből létrehozni — kockázat-va és megengedve bizonyos egyhangúságot —, hogy az-után ezeket az épületeket

hátterként felhasználva, né-hány érdekes eljűk helye-zett iskolával, üzleti köz-ponttal stb. megéltéknítsük az egészét.”

Elnézést a hosszas idé-zésért, úgy hiszem megérté. Tény az, hogy szer-te Euro-pában épültek és épülnek a lakótelepek, némelyik köz-ülük különösen jó hírnévre tett szert, mint a stockhol-miak, a Farsta és a Vällingby (50—60 ezer lakos-sal), vagy a londoni Harlow (80 ezer) és például a Ste-venage. Villágos, napfényes, csupa zöld bolygóvárosok vagy alvóvárosok.

A lakótelep, alvóváros, il-letve a környezet és az ember viszonyának egymásra hatásának elemét még alig ismerjük, hiszen ezek a kö-vetelmények nemcsak ná-lunk, mindenütt a világon újkeletűek. Zöld legyen és nyugodt — lüktető és váro-sias: ellentmondásnak lát-szik, pedig körülbelül ilyen elképzeléseink vannak lakó-helyünkörli.

A szociológusok szerin-t bár a hazai „... új lakótele-pek beépítési módjukat te-mekintve élesen különböznek a szuburboktól, az öket elfog-laló népesség jellege, mind demográfiai, mind társadal-mi szerkezete, valamint az általuk megtestesített élet-forma és értékrendszer fel-tetésünk szerint közel áll ahhoz, amit az amerikai és növekvő mértékben a nyu-gat-európai kertvárosok je-

Három aratás?

A Mecsekalkján tudományos kutatóállomás épült, amely érdekes munkafelada-tot kapott: az évi háromszor-ri-négyzéri „aratással” ki-sérleteznek itt, a különbö-ző takarmánynövények meg-felelő sorozatba állításával — s természetesen a termő-földek öntözésével, műtra-gyázásával — ugyanis el-lehet élni, hogy ugyanarról a területről évente háromszor vagy négyszer takarítsanak be termést. A bicserdi kuta-tóbázishoz 180 holdas telep tartozik, amelyet a közeli Bükksüd-patak vizével öntöznek.

Gépesített répaszedés

Megkezdődött a cukorrépa betakarítása Csongrád megyében. A nagyobb gazda-ságok két éve vásárolták az első répakombájukat, ame-lyek nagyon jól beváltak. Az AGROKER Vállalat sze-gedi telepe most is elege-dő korszerű betakarító gép van raktáron, hogy ki tud-ják elégíteni a nagy idény-nél jelentkező igényeket. A csehszlovák és NDK gyárt-mányú gépsorok minden műveletet elvégeznek. Kifor-dítják a földből a termést, lefejelik, kocsira rakják, a levélzetet pedig felszeccská-va szállító járműre ömlesz-tik. A megye gazdaságaiban huszonegy ilyen berendezés könnyíti és gyorsítja meg a fontos ipari növény szedé-sét.

A tsz-ek és állami gazda-ságok Csongrád megyében több mint nyolcezer holdon termelnek cukorrépát. A holdankénti termés a tava-lyihoz hasonlóan jó-nak ígérkezik. A szegedi járás tisztántúli részein a deszki Kossuth és Táncsics, a tiszaszigeti Buzakalász, a tápéi Tisztaj, s más környékeken a termelékenységük 180—200 mázsára becsülik jelen-leg a várható átlaghozamot. A mélyfekvű Tisza és Ma-ros menti földeken többféle károkot, egyes táblákon nagyobb kiesést okoztak a belvizek.

Ennek a körzetnek a ter-mését a Mezőhegyesi Cukor-gyár dolgozza majd fel.

Fehér Kálmán

Nemzetközi erdészverseny Szegeden

Sok érdekességet, izgalmat ígérő vetélkedő kezdődik szeptember 1-én, hétfőn Szegeden: az Erdészeti Techni-kum rendezésében nemzet-közi erdészversenyre kerül sor.

A vetélkedősorozat gondolátát még 1967-ben vetették fel a csehszlovákiai techni-kumok vezetői, s kezde-ményezésükre Trutnovban meg is tartották az első „er-dészviadalt”. A következő év-ben az NDK látta vendégül a szocialista országok erdészeti technikainak diák-jait. Itt a Swerin melletti Raben-Steinfeld volt a ve-rsenyek színhelye.

Most 1969-ben Magyaror-szágra esett a választás, s éppen nálunk, Szegeden gyűlnek majd össze a baráti országok ifjú erdészeinek legjobb, legügyesebb képviselői.

A verseny első napján, hétfőn az Erdészeti Techni-kumban köszöntik a bulgá-riai Teteven, a csehszlová-kiak Trutnov, Banská-Stiav-nica, Pisek, a lengyelországi Rzepin, Brynek, az NDK-beli Swarzburg, Raben-Steinfeld, Ballenstedt és a szovjetunió-beli Lubny város erdészeti technikainak diákjait, ta-nárait, majd — a szegedi és a soproni technikumok — tanulóinak részvételével megkezdődnek a vetélkedők.

A szeptember 5-én, pénte-ken záruló program kereté-ben többek között favágás, kispuskalövészet, famagas-ságmérés, elsősegélynyújtás, távolságbecslés, fajtaj-meg-határozás szerepel.

A versennyel egyidőben nemzetközi szemináriumot is rendeznek az erdésztechni-ku-mi oktatók számára.

„Illendő” kiadások

Vaskos csomagot hozott a postás az első gimnazista Karsci anyukájának még az elmúlt tanév végén. Amily-en „kilókkal mérhető” volt a küldemény, olyan volt az ára is: háromszáz-egy-néhány forintnyi utánvé-teli díj hagyta el tüstént a sőhajtózó anyuka pénztár-cáját.

Hogy mi volt a vaskos csomagban?

Könyvek. Pontosabban: szakkönyvek, a Műszaki Könyvkiadó által forgalom-ba hozott, egyetemi hallga-tóknak, diplomás felnőttek-nek szánt szakkönyvek. S, hogy miért vásárolta meg Karsci anyukája ezeket az ár-uk szerint is súlyos köte-tek? Illendőségből! Azért, mert a „vonatkozó” tantárgy tanárbaicsija egyszerűen le-diktálta azoknak a ha-szonnal forgatható szak-könyveknek címlistáját, amely kötetek megvásárlása egyáltalán nem kötelező, de ha valaki netalán mégis a bírtokukba jut, az feltétle-nül nyújtottabb léptekkel halad előre az újabb ismeretek dzsungelében.

A háromszáz-egy-néhány forintnyi összeg tehát nem „kötelezően” vándorolt át a postás zsebébe — a túl lel-kes Karsci keltette illendő-ségből csupán.

És éppígy az illendőség inspirálta azt a szülői mun-kaközösséget is, amely — mint annak idején olvashat-

aligha minősíthető hagyó-mányok.

Hogy e mostanában oly erősen újraéledő tradíciók időszerűtlenül váltáról mi-kor jelenik majd meg egy miniszteri rendelet?

Félnivaló, soha! S ha ne-talán mégis megjelenne, en-nek a szabályozásnak alig-alig lenne foganatja.

Más útja-módja lenne en-nek a hagyományüldözés-nek!

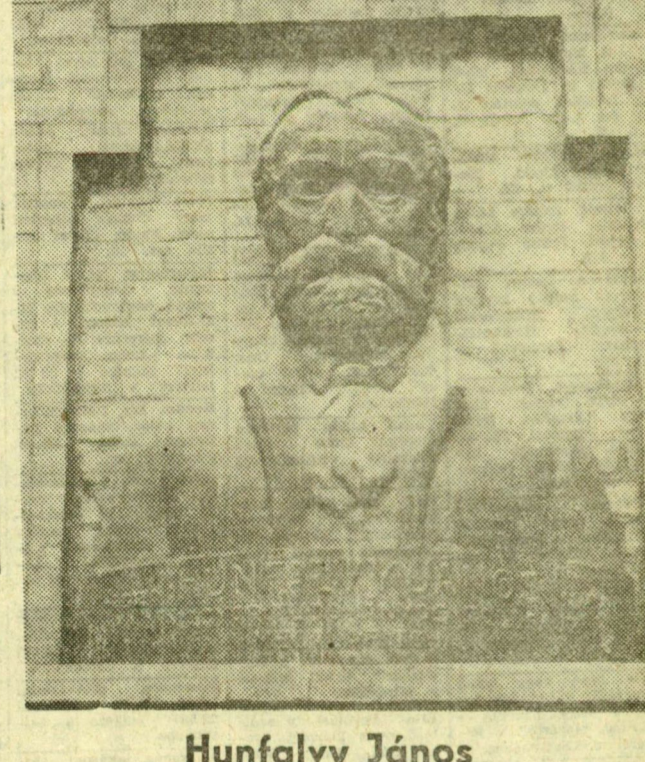
Az például, hogy az el-engedhetetlen — és elsősor-ban a szülőknek szóló — magyarázatok nélkül sem-miféle szakkönyvlistákat ne diktáljanak le a tanárba-icsik, s éppígy, már eleve tiltsák meg a „jó emléke-ket” hagó búcsúztatásokat is.

Mivel az okozatokat ál-talában az ok szűli, első-sorban az illendőségek le-hetőségei — „szüntetendők” — meg; azok a kis csatornác-kák „tömlendő” el, ame-lyeket olyan könnyen tud-nak elúszni azok a jobb sorsra érdemes forintok.

Az iskolavezetők felelő-sége — ez az, amit e ké-nyesebb témán eltűnődve különös erővel kell hangsú-lyozni. Az a jó értelemben vett fejelemtartás, amely nemcsak a pontos órakez-désre, a szintén pontos naplővezetésre, de ezeken túl a „kevésbé kézzel fog-ható” dolgokra is kellő fi-gyelmet fordít.

Akács László

Szeged szobrai

(37.) A magyar tudományos földrajz megteremtőjeként tiszteljük Hunfalvy Jánost, a jeles tudóst. A szegedi pan-teonban látható szobrát Braun Hadzsy készítette.